

Vlaams
Parlement

vergadering **C113**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 27 februari 2019

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de correcte naleving van de elektrische parameters bij waterbadverdooving van pluimvee – 816 (2018-2019)	3
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de doelstelling inzake hernieuwbare energie in het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2021-2030 – 734 (2018-2019)	6
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over alternatieven om de openbardienstverplichtingen (ODV's) van de distributienetbeheerders te financieren – 746 (2018-2019)	9
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de ondersteuning van batterijen – 751 (2018-2019)	11
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de energie-entiteiten – 752 (2018-2019)	15

VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de correcte naleving van de elektrische parameters bij waterbadverdoving van pluimvee – 816 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Piet De Bruyn

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Via een audit uitgevoerd door het Europese Voedsel- en Veterinair Bureau (VVB) eind 2014, kwam aan het licht dat de elektrische parameters bij waterbadbedwelmers voor pluimvee in Vlaanderen niet overeenkomstig de voorschriften van de desbetreffende Europese verordening werden toegepast.

In 19 van de 25 slachthuizen zou het pluimvee ter verdoving ondergedompeld worden in een elektrisch bad van 60 milliampère in plaats van de Europees verplichte 100 milliampère. Dat is om te vermijden dat het karkas door spierbloedingen onverkoopt wordt. Het VVB schreef letterlijk in zijn eindverslag dat de bevoegde autoriteiten de gerapporteerde vlees kwaliteitsproblemen hebben laten primeren over de vereisten inzake dierenwelzijn. Het onderwerp werd een eerste maal op vraag van de heer Engelbosch in de commissie Dierenwelzijn in januari 2016 besproken. Het werd geagendeerd in de plenaire vergadering van juni 2017 toen ik u over dit thema ondervroeg. Het werd opnieuw in de commissie in maart 2018 besproken.

Er werd telkens door u voorgesteld om de resultaten van een studie van de Universiteit Gent (UGent) af te wachten. Volgens mijn schriftelijke communicatie met de Europese Commissie – en meer bepaald met de diensten die verantwoordelijk zijn voor de handhaving van de Europese normering ter zake – zou de Vlaamse overheid sinds juni 2018 over de resultaten van die fameuze studie beschikken.

Meer nog, volgens de briefwisseling zou de Vlaamse overheid sedertdien een strikte naleving van de elektrische parameters eisen met controles ingepland vanaf januari 2019. Dat zou dus nu zijn. Het VVB plant ook om het issue opnieuw te inspecteren tijdens een hernieuwde audit op ons grondgebied in september 2019.

Welke resultaten leverde de bewuste studie van de UGent op met betrekking tot de waterbadbedwelmings? Slaagden de onderzoekers erin om via eeg-metingen (elektroencefalografie) de hersenactiviteit van het pluimvee vast te leggen? Wat waren de conclusies met betrekking tot de verschillende niveaus van toegediende stroomsterkte?

Werden er ook andere, alternatieve verdovingstechnieken voor het slachten van pluimvee bestudeerd in de studie van de UGent? De discussie gaat dan of men voor een verbeterde versie van de elektrische waterbadverdoving gaat of zou men beter overschakelen naar gasverdoving, waaraan natuurlijk ook mogelijke nadelen zijn verbonden. Welke resultaten leverde de bewuste studie op met betrekking tot de andere, alternatieve verdovingstechnieken?

Welke concrete beleidsmaatregelen wilt u treffen of hebt u reeds getroffen op basis van de studieresultaten?

Op welke wijze werd de sector geïnformeerd over de resultaten van de bewuste studie en de daaraan gekoppelde beleidsmaatregelen?

Werden reeds controles – specifiek op de elektrische parameters bij waterbadbedwelmings van pluimvee – uitgevoerd? Hoe luiden de eerste resultaten? Worden de parameters zoals vastgelegd in de desbetreffende Europese verordening intussen wel strikt nageleefd door de sector?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: In de studie die werd uitgevoerd door de UGent, werd in hoofdzaak gefocust op de elektrische waterbadbedwelming van pluimvee en de mogelijke problemen die hiermee gepaard gaan. Er werden ook technische gegevens verzameld van twee slachthuizen die individuele elektrische bedwelming toepassen. Men heeft niet naar andere bedwelmingsmethoden gekeken. Gasbedwelming viel buiten de scope van het onderzoek.

De reden die de sector aanhaalde om altijd af te wijken van de minimale stroomsterktes die werden vastgelegd in de Europese verordening, was dat die stroomsterktes nadelig zouden zijn voor de karkasschade. Ze zouden tot meer karkasschade leiden en er zouden meer dieren sterven voor de keling. Uit het onderzoek blijkt dat dat niet het geval is. Daarin wordt die stelling ontkracht en dus komt dat argument te vervallen. Op basis van die resultaten heb ik dan ook besloten om sinds 1 januari van dit jaar geen uitzonderingen toe te laten op de toepassing van de voorgeschreven stroomsterktes. Ik heb dat aan de sectororganisaties laten weten. Ook de slachthuizen werden individueel aangeschreven.

Als gevolg daarvan zijn we gestart met enkele punctuele controles. Die zijn voornamelijk vrij beperkt. De beslissing is voor alle duidelijkheid ook vrij recent en geldt vanaf januari.

Maar ik heb wel al twee controles laten uitvoeren door de Inspectiedienst Dierenwelzijn in slachthuizen die elektrische waterbadbedwelming toepassen. Een van de slachthuizen was in orde, het andere niet. Daar werden dan ook de nodige maatregelen genomen.

De onderzoekers zijn er niet in geslaagd om aan te tonen dat bij gebruik van de door de Europese regelgeving vereiste stroomsterktes de dieren ook effectief beter bedwelmd worden. In de praktijk bleek het meten van de graad van bewusteloosheid heel wat moeilijker dan gedacht.

Uiteindelijk is men er wel in geslaagd om in samenwerking met de dienst neurologie van het UZ Gent een toestel te ontwikkelen waarmee in laboratoriumomstandigheden de hersenactiviteit van pluimvee gemeten kan worden. Het is interessant om te zien dat men door het geven van een opdracht in het kader van een bepaald onderzoek en door samenwerking, tot nieuwe toepassingen komt. Helaas bleek dit toestel in slachthuisomstandigheden niet bruikbaar. Bovendien spelen wellicht ook andere eigenschappen van de elektrische stroom en de toepassing ervan hierbij een rol. Een goede monitoring van de bedwelming blijft dus noodzakelijk, ook bij het gebruik van de vereiste stroomsterktes.

Dit is dus in evolutie. Maar om terug te keren naar de kern van de zaak, laat ik dus geen uitzonderingen meer toe wat de voorgeschreven stroomsterktes betreft.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, dit is zeker goed nieuws. Het bevestigt wat de Europees commissaris en zijn diensten mij lieten weten, namelijk dat in Vlaanderen die fameuze afwijking niet meer wordt aanvaard. Ik begrijp uit uw antwoord over de controles dat we nog niet helemaal zeker zijn dat het algemeen wordt toegepast. Ik wil dan ook aanraden om specifiek op dat punt in de kippenslachthuizen de controle te verhogen. De slachthuizen moeten weten dat ze de regelgeving moeten naleven. Ik denk dat er nog altijd een discrepantie bestaat tussen de theorie en de praktijk. Ik hoop dat u daar de volgende maanden de nodige aandacht aan wilt schenken.

Ik heb de studie een week geleden opgevraagd bij uw kabinet. Ik heb die nog niet ontvangen, maar ik denk wel dat het interessant is om die studie onder de

commissieleden te verspreiden. Ik neem aan dat die studie is opgeleverd en vrij beschikbaar is. Ik hoop dat we die kunnen ontvangen, zodat we ze in detail kunnen bekijken.

Wat het apparaat betreft om het bewustzijnsniveau te meten, is er goed en slecht nieuws. Er is een nieuwe ontwikkeling, maar die is wel niet toepasbaar in de slachthuizen zelf. De bijkomende vraag die ik daar dan bij heb, is of u dat apparaat nog verder op punt wilt stellen of dat u die piste gewoon wilt verlaten.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Ik wil mijn blijdschap uitdrukken. We hebben dit probleem aangekaart in 2016. Minister, u had toen gezegd dat u het zou onderzoeken en bekijken. En ik ben dan ook blij dat u vandaag zegt dat die uitzondering niet meer geldig is vanaf 1 januari en dat de stroomsterkte vanaf dan 100 milliampère moet zijn conform de EU-wetgeving. Ik ben zeer blij dat het verhaal van die 60 milliampère daarmee de wereld uit is.

Minister, ik wil u nog oproepen om verder onderzoek te voeren voor eventuele alternatieve verdovingen. Hoe zit het met de gasbedwelming? Wat zijn daar de voor- en nadelen van?

En wat het bewustzijn van de dieren na de verdoving met dat apparaat betreft, hoop ik dat in de toekomst nog verder onderzoek gebeurt zodat we stappen vooruit kunnen blijven zetten inzake dierenwelzijn.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Alle slachthuizen worden voor alle duidelijkheid op jaarlijkse basis geïnspecteerd sinds wij daarvoor bevoegd zijn. Sinds januari hebben we er al twee laten inspecteren, dus u kunt niet zeggen dat we achteloos met die bevoegdheid omspringen.

Wat de wetenschappelijke evolutie betreft, ben ik blij dat we een push hebben kunnen geven aan nieuw wetenschappelijk onderzoek. Men zal er vanzelfsprekend mee doorgaan, ook zonder onze stimulans, maar wij hebben wel de initiële aanzet gegeven, dus de wetenschap evolueert. Ik ga er wel van uit dat we de uitdaging rond slachtshuisomstandigheden nu hebben geformuleerd en dat we ook op dat vlak vooruitgang zullen boeken, ondanks de complexiteit van de materie.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik heb nog een laatste opmerking inzake die controle. Ik vrees wel dat het schema van de jaarlijkse controle onvoldoende is om echt dwingend op te treden en voldoende incentives te geven aan slachthuizen die nog niet de juiste parameters toepassen. Ik zou toch nogmaals willen pleiten voor een bijkomende controle. Dat zou zeker geen kwaad kunnen. U kunt misschien ook de Federatie van het Belgisch Vlees (FE-BEV) informeren en hun vragen dat zij hun leden extra aanporren om de juiste parameters te hanteren.

De Europese Commissie heeft mij ook laten weten dat ze in september 2019 een nieuw auditrapport wil presenteren. Ik hoop dat er daarin goed nieuws staat en dat ik erin zal kunnen lezen dat Vlaanderen de juiste parameters hanteert.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de doelstelling inzake hernieuwbare energie in het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2021-2030 – 734 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Piet De Bruyn

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Het thema 'Energie', meer bepaald het thema 'Hernieuwbare energie' in het beleidsplan 2030 van onze Vlaamse Regering, past uiteraard in de Europese klimaatdoelstellingen voor 2030. Europa wil de uitstoot van broeikasgassen met 40 procent reduceren. Daaraan koppelde Europa tegelijkertijd doelstellingen voor hernieuwbare energie en energie-efficiëntie, die respectievelijk zijn vastgelegd op 32 en 32,5 procent tegen 2030.

Er zijn geen specifieke doelstellingen voor elke lidstaat inzake energie, hernieuwbare energie en energie-efficiëntie, maar uiteraard wordt elke lidstaat verondersteld een bijdrage te leveren aan die globale doelstelling. Ook ons land levert een bijdrage van 18,3 procent tegen 2030, een bijdrage die bestaat uit de afzonderlijke bijdragen van de verschillende entiteiten in dit land.

De Vlaamse bijdrage aan deze Belgische doelstelling is opgenomen in het Vlaams Energieplan 2021-2030 en is vastgelegd op 27.700 gigawattuur tegen 2030. In datzelfde Vlaams Energieplan wordt uitgegaan van een totaal energieverbruik van 222.870 gigawattuur in 2030, wat neerkomt op een aandeel van 12,4 procent hernieuwbare energie. Toch spreken eminente partijgenoten van u, minister, in de media over een aandeel hernieuwbare energie van 25 procent tegen 2030.

Gaat u ook uit van een bijdrage van 25 procent hernieuwbare energie tegen 2030?

Hoe zult u die doelstelling vertalen in het Vlaams Energieplan 2021-2030? De minister-president had u en andere collega's al opgeroepen om na te gaan of we meer kunnen doen dan wat in het Vlaams Energieplan is vastgelegd. Misschien past dat daarin. Welke beleidsinitiatieven zult u daaromtrent nemen?

Ik geef wat meer toelichting bij de subdoelstellingen per technologie. Misschien gaat waterstof wel met een groot aandeel lopen, gezien de actualiteit. Wat zal de budgettaire impact zijn van een doelstelling van 25 procent, zoals hierin is opgenomen?

De voorzitter: Minister Lydia Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: De energietransitie is volop aan de gang en dat is en blijft een zeer belangrijke beleidsprioriteit. Daarbij pleit ik zowel voor doorgedreven investeringen in energie-efficiëntie als voor meer productie van energie uit hernieuwbare energiebronnen. Ik zal dan ook wat dat betreft het gevoerde beleid voortzetten en pleiten voor meer inzet van zon, wind en groene warmte. We hebben daarvoor al heel wat actieplannen opgesteld. De Vlaamse Regering heeft die plannen goedgekeurd en voert ze nu volop uit. Ik kan verwijzen naar de gekende plannen, met name het Zonneplan, het Windplan en het Warmteplan.

De Europese doelstelling van 32 procent zal inderdaad worden ingevuld door de bijdragen vanuit de diverse lidstaten. Eind vorig jaar heeft België een ontwerp van klimaat- en energieplan 2021-2030 ingediend waarin een aandeel van 18,3 procent hernieuwbare energie tegen 2030 wordt vooropgesteld. In het Vlaams Energieplan is, zoals u juist citeert, een productiedoelstelling opgenomen van 27.700 gigawattuur.

Voor hernieuwbare energie is enkel de Europese doelstelling van 32 procent een bindende doelstelling. Volgens de Governanceverordening moesten de lidstaten hun

ambities voor hernieuwbare energie rapporteren in hun klimaat- en energieplannen. De Europese Commissie zal deze plannen evalueren en controleren en nagaan of de bijdragen van de lidstaten voldoende zijn om de voor de globale EU vooropgestelde doelstelling te kunnen bereiken. Indien bijstellingen nodig zijn, zal de Commissie dit aangeven. Eventuele bijgestuurde plannen moeten tegen eind dit jaar worden ingediend.

U verwijst naar standpunten van eminente partijleden van Open Vld. Er zitten alleen maar eminente partijleden in Open Vld. U zult dat begrijpen.

Mijn partij heeft uiteraard altijd zeer hoge ambities, maar dat neemt niet weg dat ik uiteraard vasthoud aan wat de Vlaamse Regering heeft beslist. Dat standpunt is opgenomen in het Vlaams Energie- en Klimaatplan en in het Belgisch Energie- en Klimaatplan. Daar houden we aan vast. We zullen nog zien hoe de Europese Commissie dit in de toekomst verder zal beoordelen en eventueel zal opvolgen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, indien ik het goed begrijp, hebben uw daarnet geciteerde eminente partijgenoten zich blijkbaar een beetje vergaloppeerd. In uw standpunt als Vlaams minister gaat u uit van ongeveer de helft van de doelstelling die zijn hebben vooropgesteld.

Wat ons betreft, mag het altijd meer zijn, maar dat moet in een berekend en realistisch plan worden gekaderd. U hebt net zelf vermeld dat we een Vlaams Energie- en Klimaatplan hebben, dat in een geïntegreerd ontwerp naar de Europese Commissie is gestuurd. Kunt u wat meer toelichting geven bij het proces van de komende weken? Hoe zullen de daarin vermelde doelstellingen en acties worden geëvalueerd? Waar en wanneer zullen er besprekingen zijn met de Europese Commissie en met andere eventuele stakeholders? Hoe kunnen eventuele bijstellingen aan het plan worden vormgegeven? Indien de Europese Commissie beslist dat het niet voldoende is of dat dit moet worden geëxpliciteerd, betekent dit opnieuw huiswerk voor de Vlaamse Regering en voor de andere entiteiten van dit land.

Tot slot wil ik u ook oproepen om heel duidelijk te communiceren. Er zijn partijen die, wanneer het gaat over energiebeleid, al lang aan het zwalpen zijn. Er moeten kerncentrales zijn of niet. Er moeten gascentrales zijn of niet. Rechthoekigheid en duidelijkheid zijn nodig in het energiedebat en zeker in het energiebeleid. Ook met betrekking tot de doelstellingen voor hernieuwbare energie zijn rechthoekigheid en duidelijkheid nodig. Ik hoop dat u al uw eminente partijgenoten zult bijbrengen wat op dit vlak de doelstellingen zijn en niet zijn.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Mijnheer Bothuyne, jullie omschrijven zichzelf als ecoparticipationisten, een woord dat niemand moet proberen driemaal na elkaar uit te spreken. Wat het zwalpen betreft, denk ik dat uw partij net de partij is die zwalpt. Minister De Crem zegt het ene en de heer Beke zegt het andere. Wij zijn altijd heel duidelijk geweest.

Wat me in deze discussie opvalt, is dat het soms een cijferfetisj is geworden. Op dat vlak moet ik me bij u aansluiten. Er wordt over 25 procent gesproken alsof het 25 procent is. De Europese Commissie heeft het over 32 procent en wij zullen dan 25 procent halen. In het Vlaams Energie- en Klimaatbeleidsplan, dat door de Vlaamse Regering is goedgekeurd, gaat het echter om 12,4 procent. Dat kan uiteraard nog wijzigen in functie van het totale energieverbruik. Dat is logisch, want het betreft een procentueel aandeel.

Minister, indien iemand in uw eigen partij iets anders beweert dan wat in het Vlaams Energie- en Klimaatplan staat, zou u als minister duidelijk moeten maken

wat nu juist is afgesproken. U zou de doelstelling van 12,4 procent moeten verdedigen en niet mogen toelaten dat met cijfers wordt gegoocheld. Ik heb dit zelf meegemaakt tijdens een vergadering van een interfederale klimaatcommissie. Binnen het uur werd met getallen tussen 40 en 100 procent gegoocheld. Dat kan zonder enige vorm van impactanalyse.

Mijnheer Bothuyne, mijn vraag sluit aan bij wat u hebt gezegd. Indien de Europese Commissie stelt dat heel de EU aan 32 procent moet geraken en dat alle landen nog een tandje moeten bijsteken, is de vraag in welke mate we kunnen rekenen op een deftige impactanalyse in plaats van op gegoochel met cijfers.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Bothuyne, met betrekking tot de vraag over de verdere details in verband met het Belgisch Energie- en Klimaatbeleidsplan dat bij de Europese Commissie is ingediend, weet u al dat minister Van den Heuvel dit ten volle opvolgt. We hebben momenteel nog geen terugkoppeling van de Europese Commissie gekregen. Dit wordt ergens in mei 2019 verwacht. Ik denk echter dat minister Van den Heuvel dit vanop de eerste lijn volgt. Hij kan u hier meer over vertellen.

Uw tweede opmerking was dat er wordt gezwalpt. Er zijn tal van uitlatingen geweest en er zou geen rechtlijnigheid of duidelijkheid zijn. Ik denk dat iedereen op zijn beurt moet spreken. Mijn partij heeft alleszins wel degelijk duidelijkheid en rechtlijnigheid naar voren geschoven.

Mijnheer Gryffroy, volgens u wordt er gegoocheld met cijfers zonder zicht op de impact. Ik denk dat altijd duidelijk is gesteld dat er Vlaamse doelstellingen, Belgische doelstellingen en Europese richtlijnen zijn. Dat maakt misschien het grote verschil. Wat hernieuwbare energie betreft, zijn de Europese richtlijnen geen bindende doelstellingen voor België.

Wat hernieuwbare energie betreft, hebben we voor België 18,2 procent vooropgesteld. U weet dit, want dit staat in het Belgisch Energie- en Klimaatplan. Met al onze offshore activiteiten hoop ik bij dat percentage te landen. We moeten de lat echter zo hoog mogelijk leggen.

Mijnheer Bothuyne, u hebt net verwezen naar de ontwikkelingen in verband met waterstof die gisteren in de pers zijn verschenen. Dat is een zeer positief verhaal en ik denk dat we ten volle de kaart van ontwikkeling en innovatie moeten trekken. We moeten dan opnieuw de lat zo hoog mogelijk leggen, om op die manier hopelijk de ambities inzake hernieuwbare energie te halen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor uw bijkomende toelichting. Uw eminente partijgenoten hebben zich wat vergist en vergaloppeerd. Geen probleem, iedereen maakt fouten. Iedereen moet voor zijn eigen deur vegen, maar ik denk dat het belangrijk is om op dit vlak eenduidig te zijn, zeker vanuit het beleid en de partij van de minister. Het is voor de sector bijzonder belangrijk duidelijke boodschappen over de doelstellingen te verkondigen. We hopen en rekenen erop dat al uw eminente partijgenoten in de toekomst op dezelfde lijn zullen zitten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over alternatieven om de openbardienstverplichtingen (ODV's) van de distributienetbeheerders te financieren
– 746 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Piet De Bruyn

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voorzitter, de distributienetbeheerders zijn verantwoordelijk voor de aanleg, het beheer en het onderhoud van het netwerk en voor de aansluiting van de meters. Daarnaast hebben ze ook een aantal wettelijke verplichtingen op sociaal-economisch, ecologisch en technisch vlak. Die verplichtingen zijn vooral door decreten opgelegd en worden de openbardienstverplichtingen (OVD's) genoemd. Ik denk dan aan de premies voor rationeel energieverbruik (REG), voor een totaalbedrag van ongeveer 130 miljoen euro, of aan het opkopen van de groenestroomcertificaten.

De OVD's worden door middel van de distributienettarieven in de elektriciteitsfactuur verrekend. Eind 2018 heeft de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) ervoor gepleit deze OVD's op een andere manier te financieren.

Minister, ik weet dat in uw partij en uw kabinet, maar ook bij ons, al langer wordt nagedacht over een kerntakendebat over wat nu al dan niet in de distributiekosten thuishoort. Ook voor de VREG staat de huidige financiering in schril contrast met de doelstelling om hernieuwbare energiebronnen aantrekkelijk te maken en te evolueren naar een koolstofarme energieproductie.

Ik maak hierbij altijd een randbemerking. Hoe goedkoper de elektriciteit is, hoe interessanter het is voor mensen met een warmtepomp en hoe minder interessant het is voor mensen met zonnepanelen. Het mes snijdt altijd langs twee kanten.

Ik vind het ergens logisch dat er een andere financieringsmethode voor de distributiekosten moet komen. Indien we een andere financieringsvorm kunnen vinden, zullen de distributiekosten en dus ook de elektriciteitsfactuur dalen. Ik zou u hierover dan ook enkele vragen willen stellen.

Wat is uw mening over het voorstel de OVD's op een andere manier door te rekenen? Ziet u mogelijke alternatieven? Hebt u dit reeds laten onderzoeken en wat zijn de conclusies? Wat zou de impact zijn op de elektriciteitsfactuur en op de belastingdruk op de Vlamingen in het algemeen?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Voorzitter, ik ben er zeker voorstander van de financiering van de OVD's van de netbeheerders zo veel mogelijk uit de distributienettarieven voor elektriciteit te halen. Dit is in het verleden altijd gezegd en daar houd ik me natuurlijk ook aan.

De financiering door middel van de distributienettarieven heeft diverse implicaties. Hoe hoger het elektriciteitsverbruik, hoe meer iemand bijdraagt aan de financiering van de transitie van een centraal naar een decentraal elektriciteitssysteem. Alle gezinnen en bedrijven zijn op het elektriciteitsnet aangesloten, wat niet zo is met de fossiele brandstoffen voor verwarming.

Een belangrijk nadeel van de distributienettarieven is dat er een wezenlijke impact is op de elektriciteitsfactuur, waardoor bijvoorbeeld de businesscase van een investering in een warmtepomp negatief wordt beïnvloed. Anderzijds wordt de

businesscase voor elektriciteitsbesparing en zonnepanelen positief beïnvloed. Bijkomend nadeel is dat er geen impact is op de aardgas- en stookoliefactuur, waardoor de stimulans om om te schakelen naar andere manieren om te verwarmen, veeleer beperkt is. Daarom is het belangrijk om een goed evenwicht te zoeken tussen financiering via de factuur – omdat dat ook de energie-efficiëntie stimuleert – en via de uitgavenbegroting van de Vlaamse overheid.

In deze legislatuur heeft de Vlaamse Regering al een belangrijk aandeel van de kostprijs van de openbaredienstverplichtingen via de energieheffing en de begroting gefinancierd. In 2018 ging het om een bedrag van 191,1 miljoen euro: 130 miljoen euro voor het uit de markt halen van de groenestroom- en warmtekrachtcertificaten, 55,1 miljoen euro voor de vergoeding van de door de netbeheerders uitbetaalde energiepremies, en 6,8 miljoen euro voor de vergoeding van de uitgaven van de netbeheerders in het kader van de uitvoering van de energie-scans en de sociale energie-efficiëntieprojecten.

De VREG moet nog berekenen welke impact die vergoedingen vanuit de Vlaamse begroting zullen hebben op de elektriciteitsdistributienettarieven voor de komende jaren. Die trend willen we alleszins ook in 2019 verderzetten. Op die manier kunnen we de kosten van de openbaredienstverplichtingen in de tarieven zoveel mogelijk verminderen, terwijl er toch een opvangnet voor de financiering blijft, indien zou worden beslist om de financiering vanuit de begroting te verminderen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Dank u. Als we de persnota van de regulator bekijken, kunnen we zien dat we nu qua distributienetkosten zelfs lager zitten dan het niveau van januari 2014. We hebben een piek gehad in januari 2017. Sindsdien is het weer gedaald, en dat voor alle types van afnemers. Prosumenten betalen minder voor hun prosumententarief, gemiddeld 8 procent. Bedrijven betalen gemiddeld 14 procent minder voor 2019. Ook de injectietarieven zijn met 5 procent gedaald voor 2019. En ook voor de klassieke gezinnen is het gedaald met 4 of 5 procent. Je ziet dus wel degelijk een dalende trend, onder meer doordat die groenestroomcertificaten voor een groot stuk al zijn opgelost, en heel terecht.

Wij zouden het moeten vragen aan de regulator, want die zit onder toezicht van het parlement, maar zou het niet beter zijn dat men samen met het Vlaams Energieagentschap en de regulator een taskforce probeert op te richten, om goed te simuleren wat de invloed van het beleid is op het distributienettarief? Zal dat nog verder dalen door het feit dat de groenestroomcertificaten verder opgekocht en vernietigd gaan worden? Zijn er nog andere besparingen mogelijk? En over welke bedragen zouden we dan spreken? Zou het niet beter zijn om de regulator samen met VEA aan tafel te zetten, om daar tot goede berekeningen te komen, zodat we niet, zoals in het verleden na het debacle met de 'Freyafactuur', opnieuw gepakt worden door plotse stijgingen van het distributienettarief die we moeilijk konden voorzien? We zien nu dat het weer daalt doordat we constant de aandacht erop houden. Het zou goed zijn dat het in de toekomst verder kan dalen, maar dat we ook goed op voorhand weten wat de impact van het beleid is op het distributienettarief.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Er is een tijd geweest dat de openbaredienstverplichtingen betaald werden uit de algemene middelen – wij allemaal, dus. Maar dan heb je wel het verschil dat de sterkste schoulers de zwaarste lasten dragen. Dat is nu helemaal niet het geval. Ik wil u dus vragen, minister, of u bereid bent om bij een volgend begrotingsrondje, misschien in een volgende legislatuur, de optie te onderzoeken om die ODV's weer uit de factuur te halen en ze in de begroting te stoppen, zoals het vroeger ooit het geval was, en wat ook beter was.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Bedankt voor uw bijkomende vragen. Ik heb daarnet in mijn introductie al duidelijk gesteld dat ik zeker vragende partij ben om die ODV's zoveel mogelijk uit de elektriciteitsfactuur te halen. Dat lijkt me heel duidelijk.

We hebben natuurlijk geen glazen bol; we weten niet wat er in de volgende legislatuur zal worden beslist. Maar als u specifiek naar mijn standpunt vraagt, dan wil ik meegeven dat ik zeker opensta voor een overleg met de VREG en met het Vlaams Energieagentschap. Zo kunnen we samen bekijken wat het best mogelijke evenwicht is voor de financiering van de ODV's, die we, zoals in de voorbije jaren, zoveel mogelijk vanuit de begroting willen financieren. Maar dan moeten er ook de nodige budgetten op tafel worden gelegd.

We moeten zoeken naar een goed evenwicht. U vraagt ook om dat mee te financieren via de energieheffing, maar daar ben ik zeker geen vragende partij voor. U weet ook dat dat uiteindelijk toch weer op de factuur als dusdanig zal verschijnen. Dat is een minder goede zaak. Als er in de volgende legislatuur in de algemene begroting voldoende budgetten voorhanden zijn om die ODV's te financieren, dan zijn wij daar zeker voorstander van.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik denk niet dat ik heb gesproken over een energieheffing. Dat is ook niet onze intentie. In het regeerakkoord was er wel ooit sprake van een Vlaamse energiebijdrage, en dat lijkt me zeker een mogelijkheid. Maar dat is niet hetzelfde als een energieheffing. Die Vlaamse energiebijdrage is dan vrijgesteld van btw, waardoor de mensen automatisch geen btw meer betalen op de ODV's, en dat is op zich weer een besparing.

We moeten de volledige oefening maken: wat kunnen we uittrekken voor een Vlaamse energiebijdrage zonder btw, en wat is er mogelijk vanuit de algemene middelen? Ik ben het overigens niet eens met het voorstel van collega Danen: alles gaat naar de algemene middelen, en de sterkste schouders dragen de zwaarste last. Want in de praktijk gaat het dan over de bedrijven – de bedrijven zullen alles wel betalen. Laten we niet vergeten dat die bedrijven ook voor jobs en voor de economie zorgen. Ook de algemene middelen moeten worden betaald, en dan zou je opnieuw de belastingen moeten verhogen. Daar ben ik absoluut geen voorstander van. Het zal een verzameling zijn van verschillende opties.

Collega Danen, u spreekt over verschuivingen. Maar dat zijn opnieuw federale bevoegdheden, want wij hebben geen impact op accijnzen op stookolie en dergelijke.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de ondersteuning van batterijen – 751 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Piet De Bruyn

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Innovatie en nieuwe of betere technologieën – dat is ons adagium inzake ecorealisme – vormen een belangrijk onderdeel van onze energietransitie. Naast decentrale productie en hernieuwbare energiebronnen spelen energieopslag en batterijtechnologie uiteraard een belangrijke complementaire rol. We weten allemaal dat de zon vandaag schijnt, maar morgen misschien niet.

Morgen kan het dan weer harder waaien dan vandaag. We hebben dus altijd ups en downs in onze productie.

Batterijen zouden deze ups en downs kunnen opvangen. Zij kunnen de opgewekte energie van zon en wind immers opslaan en aanwenden wanneer de vraag groot is. Ik heb eerder in mijn conceptnota al beschreven hoe batterijen de vermogenspieken kunnen afvlakken. In het Engels heet dat 'peak shaving'. We hebben hier ook een hoorzitting over gehad, en daarin hebben we gezien dat er heel veel toepassingen mogelijk zijn. Decretaal zouden er niet zoveel wijzigingen nodig zijn, maar er moet wel iets gebeuren.

We zien ook dat batterijen nog niet mainstream zijn, maar dat de technologie zeer snel verandert. We hebben gisteren nog de nieuwe batterij op waterstof met waterstofpanelen mogen ontdekken. Dat is een andere soort batterij. Het rendement neemt alsmaar toe, en de prijs daalt – we hebben dat gezien bij waterstoftechnologie, maar ook bij klassieke batterijen. Batterijen worden dus interessanter.

We hebben ook de ambitie uitgesproken om deze technologie een duwtje in de rug te geven. Er werd in die zin gewerkt aan het ondersteunen van batterijen. In het voorjaar van 2018 lichtte voormalig minister Tommelein reeds een tipje van de sluier over de modaliteiten van een ondersteuningsmechanisme. De bedoeling was om tegen de zomer van 2018 een premiestelsel uit te werken. Daarvoor zou jaarlijks 1,2 miljoen euro worden vrijgemaakt uit het Energiefonds. Het zou gaan om een eenmalige investeringssubsidie. Voormalig minister Tommelein gaf toen aan dat dit budget moet worden ingezet om te experimenteren en inzichten te geven.

Wat is de stand van zaken van de ondersteuning van batterijen? Hoeveel projecten werden er reeds opgestart?

In de commissie gaf voormalig minister Tommelein aan dat er ruimte moet zijn om te experimenteren. Waarom werkt u dan niet eerst met proefprojecten?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Collega, eind 2018 heeft mijn voorganger inderdaad tien batterijprojecten goedgekeurd voor een totaal budget van 1,18 miljoen euro. Alle projecten zijn officieel opgestart op 1 januari 2019. De meeste projecten hebben een looptijd van twee jaar. Er zijn twee projecten met een kortere looptijd.

Voor een uitgebreid overzicht van de projecten verwijs ik naar mijn antwoord op schriftelijke vraag nummer 58 van collega Bothuyne. Maar ik wil toch graag enkele projecten opsommen. Het gaat van een proefproject residentiële batterijopslag bij Buurzame Stroom, een investering in en ondersteuning van kleinschalige batterijen in ESCO-portfolio (energy service company) van woonzorgcentra of bijvoorbeeld een combinatie van decentrale dag- en seizoensopslag voor residentiële toepassingen tot het gebruik van hergebruikte elektrische batterijen voor elektrische voertuigen bij een supermarkt.

De eerste tussentijdse resultaten kunnen begin 2020 worden verwacht. De finale resultaten worden na de looptijd van twee jaar, dus eind 2020, verwacht. Het Departement Omgeving zal na afloop van de projecten een studiedag organiseren waarin het alle resultaten naar een breder publiek zal presenteren.

Bij de toekenning van steun voor deze projecten werd onder andere geëvalueerd op de link met een hernieuwbare energiebron, de relevantie voor de energietransitie in Vlaanderen, het feit of de batterij in reële omstandigheden geplaatst wordt of dat het op laboschaal blijft.

Daarnaast had minister Tommelein eerder aangekondigd dat er een premie ter ondersteuning van batterijen zou komen. Het Departement Omgeving heeft hiervoor

reeds voorbereidend werk geleverd en er werd onderzocht wat de optimale steunhoogte voor een premie zou zijn. Hieruit blijkt dat residentiële batterijsystemen momenteel zelfs mét premie amper rendabel zijn. Men verwacht op de middellange termijn wel grote vorderingen in de businesscases. Ik bekijk nu wat er met de huidige en toekomstige voorziene middelen voor energieopslag en batterijen – 1,2 miljoen euro per jaar – kan gebeuren. Ofwel werken we een premie uit ofwel kijken we naar een nieuwe ronde van proefprojecten. We zijn daar momenteel volop mee bezig.

De goedgekeurde projecten zijn wel degelijk proefprojecten. Het doel van deze projecten is om leer- en knelpunten omtrent de integratie van batterijen in het Vlaamse energielandschap in kaart te brengen. De gesteunde batterijprojecten focussen op verschillende voor Vlaanderen relevante thema's met betrekking tot het gebruik van batterijen, zoals het hergebruik van batterijen van elektrische voertuigen of second-lifebatterijen, het gebruik van batterijen in bestaande en nieuwe woonwijken, mobiele opslag of het gebruik van batterijen om elektrische voertuigen beter te integreren in het energienet. Ik hoop dan ook dat u deze aanpak mee kunt steunen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het klinkt alvast zeer belovend.

Ik heb nog een paar bijkomende vragen. Wordt er bij de toewijzing van de proefprojecten ook rekening gehouden met de economische rendabiliteit? Bij de middelgrote windturbines was dat wel het geval. Daar heeft men gekeken welke projecten het meest rendabel waren en het dichtst bij een economisch succesverhaal stonden.

Uit de hoorzittingen, nu ongeveer twee of drie jaar geleden, bleek duidelijk dat er nog zaken moeten worden gewijzigd in het technisch reglement. Want in dat technisch reglement is er nog geen sprake van een batterij. En dat betekent dat, indien een keurder bij u thuis langskomt en een batterij ziet die is aangesloten op uw algemeen laagspanningsbord of elektrisch bord, hij eigenlijk, indien hij zijn werk correct uitvoert, die installatie niet mag goedkeuren, omdat die nog niet is opgenomen in het technisch reglement. Het technisch reglement behoort niet meteen tot de bevoegdheid van de politiek, maar eerder tot die van Synergrid, die daar soms wat traag in is.

Maar je kunt er misschien wel druk op uitoefenen, zodat dat ook zo snel mogelijk wordt opgenomen in het technisch reglement.

Uit die hoorzittingen bleek ook dat er decretaal toch nog wat aanpassingen moeten gebeuren, zeker als men spreekt over de mogelijkheden om opnieuw op het net te plaatsen of niet op het net te plaatsen, kortom het flexibiliseren van het net. Wat kun je doen met een batterij, wat kun je er niet mee doen? De distributienetbeheerders waren zeker ook vragende partij om eventueel op wijkniveau batterijen te kunnen plaatsen, en dan kom je in een zeer grijze zone: mogen ze dat wel doen? Want op een bepaald ogenblik gaan zij elektriciteit op het net plaatsen en zijn ze eigenlijk verkoper, maar eigenlijk mogen ze geen verkoper zijn, want anders heb je een probleem. Dat is een punt voor de distributienetbeheerders, dat duidelijk afgebakend moet worden. Dat zou decretaal moeten gebeuren.

Vorige week kregen we in de plenaire vergadering de vraag van collega Diependaele over waterstof enzovoort. Hij heeft toen heel wat projecten opgesomd. Maar waterstof is ook een batterij. Toen ik eergisteren over dat project van de KU Leuven hoorde, waarbij men in een wijk ook met een aantal waterstofpanelen zou werken voor 39 woningen, en dat dat gefinancierd zou worden via Flux50, de speerpuntcluster van minister Muyters dus, is de vraag of we dan in de toekomst ook niet bepaalde proefprojecten rond waterstof moeten gaan bekijken of ondersteunen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, dank u om het overzicht van de projecten nog eens weer te geven. We krijgen nog regelmatig vragen van mensen die ook bezig zijn met proefprojecten of ideeën hebben rond proefprojecten. In welke mate kunnen nieuwe projecten of andere projecten nog rekenen op financiering en steun? Is daar voor dit of volgend jaar nog budget voor voorzien? Op welke manier zou dat dan toegekend worden?

Dit is een verhaal dat evolueert. U hebt heel terecht aan een aantal proefprojecten ondersteuning geboden, maar als ik mijn mailbox zie en kijk en luister in het veld, zijn er allicht nog interessante projecten die in dit kader ondersteuning verdienen en nuttig werk kunnen leveren.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Gryffroy, u vraagt specifiek naar de manier waarop de toewijzing van die diverse proefprojecten gebeurd is. Houdt men daar al dan niet rekening met de economische rendabiliteit? Er waren diverse criteria, die opgesteld waren door de administratie. De administratie heeft ook de rangschikking gemaakt. Het was geen concrete oproep. Maar er waren heel wat criteria en aangezien het ook om proefprojecten gaat, heeft men vooral bekeken wat relevant is voor de toekomst.

In uw tweede bijkomende vraag, over het technisch reglement, zegt u dat op dit moment de batterijen hierin nog niet opgenomen zijn en dat het om die reden ook niet gekeurd kan worden. We weten dat de VREG op dit ogenblik bezig is met de aanpassing van het technisch reglement. Zodra dat allemaal in orde is, zullen die installaties ook gekeurd kunnen worden, mocht dat vandaag een probleem zijn. Ook Synergrid is daarmee bezig, heb ik begrepen. We hopen dus dat daar zo snel mogelijk een vervolgverhaal op komt en dat dat dan ook rechtgezet wordt.

Wat de decretale aanpassingen en het flexibiliseren van het net betreft, denk ik dat we het er allemaal over eens zijn dat we die digitale meter nodig hebben. U weet ook dat in het decreet over de digitale meters de terugleververgoeding mee is opgenomen. Dat is alleszins belangrijk, denk ik, zeker ook voor die toekomstige proefprojecten. We hopen natuurlijk ook dat men daar straks kan landen. Alleszins zijn wij mee vragende partij om de digitale meter en het decreet daarover te laten landen.

U had nog een vierde vraag in verband met het verhaal van waterstof dat gisteren inderdaad in de pers kwam.

Ik moet opnieuw zeggen dat we dergelijke innovatieve projecten alleen maar kunnen toejuichen. We zitten volop in die transitie. Alle nieuwe evoluties en projecten zijn daar zeer welkom. Vorige week vrijdag werd het uitvoeringsbesluit over de regelluwe zones goedgekeurd. Het is nu voor advies naar de Raad van State. Ik hoop dat we daar zo snel mogelijk groen licht kunnen geven zodat heel wat van deze innoverende en nieuwe projecten straks effectief kunnen plaatsvinden in deze regelluwe zones. De toekomst zal uitwijzen of er nog decretale aanpassingen nodig zijn. De regelluwe zones zouden wat dat betreft zeker al een oplossing kunnen zijn.

Mijnheer Bothuyne, ik heb al gezegd dat we nog 1,2 miljoen euro hebben voor heel 2019. Zeven twaalfden kunnen we daar nog van uitgeven. We maken intern nog even de afweging of we dat opnieuw met een premie doen of dat we eerder een call gaan ontwikkelen om daar zoveel mogelijk nieuwe projecten mee te steunen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voor de nieuwe projecten, al dan niet met een call, moet de economische parameter een voorname rol spelen. Als er te veel onderzoek- en ontwikkelingsprojecten zijn, moet men eigenlijk bij een ander budget

terecht kunnen, dan zit men bij het Instituut voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) en het Agentschap voor Innoveren en Ondernemen (VLAIO), bij minister Muyters. Het moeten toch leefbare projecten zijn, anders zitten we met twee verschillende dingen. U moet samenwerken met het kabinet-Muyters inzake onderzoek en ontwikkeling. Dat is nogal logisch, zeker met die speerpuntclusters. We moeten opletten dat de projecten die u gaat ondersteunen toekomst hebben op economisch vlak. Het moet dus iets zijn dat nog middelen nodig heeft om te kunnen overleven en een verdere opstart te maken.

Het uitvoeringsbesluit betreffende de regelluwe zones is naar de Raad van State. Dat is zeer goed, want eigenlijk hangt het allemaal samen: de regelluwe zones, de batterijprojecten. De Regulator is bezig met de aanpassing van het technisch reglement, dat is ook zeer goed. Eigenlijk hangt het allemaal samen. Het hangt ook samen met de volgende vraag om uitleg over energie-entiteiten.

Ik zou zeker contact opnemen met het kabinet-Muyters om te zien wat hij doet met die waterstofprojecten. Dat is ook een batterij. Ofwel wordt dat gefinancierd via Flux50, ofwel, als er daar onvoldoende middelen voor zijn, kan dat project misschien ook worden ingediend via uw call of via een premiestelsel. Het zijn allebei batterijen maar ze vallen onder een andere minister. Het zou te gek zijn dat die twee sporen naast elkaar lopen en dat er geen synergie is.

Ik heb inzake het decretale aspect wel degelijk gesproken, niet enkel over de digitale meter maar ook over de vraag van de distributienetbeheerders dat ze zouden mogen batterijen plaatsen op wijkniveau. Dat is een zeer gevaarlijk iets. Ik zou hier graag nog een antwoord op krijgen, voorzitter, als het even mag. Waar geef ik die toelating aan de distributienetbeheerder? Onder welke voorwaarde? Als we hen zomaar laten doen, gaan ze misschien overal wel graag wijkbatterijen plaatsen omdat dat zogezegd een netversterking is. Dat wil ook zeggen dat ze dan verkoper worden van elektriciteit. Dat moet decretaal worden geregeld en dat is momenteel niet het geval.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Wij zijn zelf geen vragende partij om dat op wijkniveau door distributiebeheerders te laten uitrollen. Dat moet iets zijn voor private actoren. Op dat punt zitten we op dezelfde golflengte.

Andries Gryffroy (N-VA): Dus er is geen decretale wijziging nodig daarvoor?

Minister Lydia Peeters: Dat moeten we nog bekijken.

Andries Gryffroy (N-VA): Dat moet u eens goed bekijken, want ik heb soms de indruk dat ze denken, juist doordat er geen decreetswijziging is, dat ze het wel kunnen doen. Misschien moet daar een rem op gezet worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de energie-entiteiten – 752 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Piet De Bruyn

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Deze vraag sluit inzake technologie aan bij de vorige vraag. Ik heb een conceptnota geschreven over energie-entiteiten waarbij als voorbeeld appartementsgebouwen werden genomen. Wanneer men in een appartementsgebouw of meergezinswoning met bijvoorbeeld twintig eenheden zonnepanelen

wil plaatsen, zijn er eigenlijk maar twee mogelijkheden. Eerste mogelijkheid is dat een paneel wordt geplaatst op het dak ter compensatie van het verbruik van de gemeenschappelijke delen. Doorgaans ligt dat verbruik redelijk laag tenzij er een lift wordt gebruikt. De andere optie is dat elk appartement zijn eigen zonnepaneel heeft met zijn eigen omvormer en eigen bekabeling, gekoppeld aan zijn eigen teller. Ook dat is niet echt verstandig omdat het zeer duur is. Tot nu toe was er echter niet echt een andere mogelijkheid maar nu spreekt men vanuit Europa over 'local energy communities'. Het kan dan gaan over een meergezinswoning, meergezinsgebouw, wijken, retailparken, kmo-zones enzovoort.

Daarvan bestaan er een aantal mooie voorbeelden in Nederland. Zo wordt in de Nederlandse nieuwbouwwijk, de Zeuven Heuvels in Wezep, geïnvesteerd in een eigen distributienetwerk. Op die manier wordt de lokaal opgewekte energie maximaal lokaal gebruikt en wordt er minder geïnjecteerd in het algemene net. Fysisch is dat ook logisch. Zelfs wanneer men in een appartementsgebouw alle panelen met elkaar zou koppelen, gaan die elektronen niet eerst naar de straat om dan terug te keren van de straat naar het gebouw. Die blijven daar gewoon hangen want zij zoeken de weg van de minste weerstand. Puur fysisch klopt het verhaal dus maar decretaal of regelgevend niet.

Die wijk zal bestaan uit 57 energieneutrale woningen met een lucht-waterwarmtepomp. Daarnaast wordt er op de site elektriciteit geproduceerd met een PV-installatie. Met een privaat net wordt de stroom aan de inwoners bezorgd. Dit net is met één hoogspanningsaansluiting eveneens aangesloten aan het algemene net. Dit maakt het mogelijk om bij een tekort elektriciteit van het net te halen.

Dit kan wettelijk niet zomaar en dus is er een uitzondering aangevraagd. Er zijn intussen al een aantal projecten die van deze uitzonderingsmaatregel gebruikmaken, waaronder Schoonschip, een drijvende wijk die volledig zelfvoorzienend is, en De Ceuveld, waar oude woonboten elektriciteit uitwisselen met elkaar via een eigen privaat net.

Een dergelijk experiment bestaat ook bij ons in een wijk in Sint-Amandsberg bij Gent, namelijk Buurzame Stroom. Daar onderzoekt men de mogelijkheid om via eigen decentrale energieproductie en batterijopslag zelfvoorzienend te zijn. Daar zou men dus nog een stapje verder gaan.

Minister, hoe en wanneer wordt het experiment Buurzame Stroom uit Sint-Amandsberg geëvalueerd? Lopen er nog dergelijke projecten in Vlaanderen of staan er nog projecten in de steigers?

Wat zijn de voorwaarden om een dergelijk project te realiseren?

Wat zijn volgens u de voor- en nadelen alsook de kritische succesfactoren van een dergelijk project?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Het project Buurzame Stroom wil van Dampoort en van Sint-Amandsberg een energiewijk van de toekomst maken. In maart 2018 werd het project gelanceerd. Het doel is om van Dampoort de groenste energiewijk van Gent te maken, met en voor buurtbewoners.

Er is niet voorzien in een specifieke opvolgingscommissie binnen het project Buurzame Stroom, maar de administratie Omgeving volgt het project op en is vragende partij om er lessen uit te trekken eenmaal het project daarvoor ver genoeg gevorderd is.

Het is een project waar ik inhoudelijk achter sta en waaruit belangrijke lessen zullen kunnen worden getrokken over hoe in de toekomst het energiesysteem er kan uitzien.

Vorig jaar werd een subsidie van 57.600 euro toegekend in het kader van de ondersteuning van batterijprojecten, zoals ik ook heb toegelicht als antwoord op uw vorige vraag over de ondersteuning van batterijen. Dit project loopt af op 31 oktober 2020 waarbij een evaluatie en de net genoemde leerpunten beschikbaar zullen zijn. Mijn administratie gaat daar dan verder mee aan de slag.

In Vlaanderen lopen nog gelijkaardige projecten. Ik verwijs graag naar het ROLECS-project (Roll-Out of Local Energy Communities).

Eind vorig jaar kregen verschillende consortia van bedrijven en onderzoeksinstituten een mooi kerstcadeau, namelijk de goedkeuring van hun Interdisciplinair Coöperatief Onderzoek-project (ICON) of ontwikkelingsproject op pilotschaal. Nadat de projecten in september waren ingediend en in november werden verdedigd voor een deskundige jury, heeft het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) met de steun van Flux50 al het benodigde papierwerk met succes afgerond. Deze innovatieve projecten inzake energie zullen worden ondersteund via het Hermesfonds.

Dergelijke projecten kunnen soms binnen de bestaande regelgeving, maar doorgaans heeft een project nood aan een regelluwe zone voor energie. De rechtsfiguur van de regelluwe zone is afkomstig uit Scandinavië en Nederland. De regelluwe zone is als het ware een proeftuin om te experimenteren met innovatieve technieken of praktijken zonder te worden gehinderd door de van toepassing zijnde generieke regelgeving. De decreetbasis daarvoor is eind vorig jaar reeds goedgekeurd in het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering besliste vorige vrijdag over het uitvoeringsbesluit. Het ligt nu bij de Raad van State.

Het is mijn bedoeling om de voor- en nadelen, alsook de kritische succesfactoren van dergelijk projecten te kennen en na te gaan hoe ze via de regelluwe zones voor energie kunnen worden gerealiseerd. Naast deze proefprojecten is sinds begin dit jaar door het Departement Omgeving ook een onderzoek gestart naar een toekomstgericht Vlaams kader voor microgrids en lokale energiegemeenschappen. Het grootste deel van de studie heeft als doel om onderzoeksmatig beleidsaanbevelingen te formuleren en te onderbouwen voor het implementeren van een regelgevend kader voor microgrids en/of 'energy communities' in Vlaanderen, rekening houdend met zowel de Europese ontwikkeling als de specifieke Vlaamse context. Dit regelgevend kader moet lokale productie en consumptie van hernieuwbare energie en de lokale uitwisseling van deze energiestromen effectief stimuleren zonder de bestaande distributienetten en de financiering ervan uit te hollen.

U hebt ook nog verwezen naar appartementen waar het dak inderdaad vaak de enige mogelijkheid is om zonnepanelen te leggen. Er is recent een Europese richtlijn gekomen die aan lokale entiteiten toelaat om aan energiedelen te doen. Ook coöperaties bieden mogelijkheden zodat mensen in appartementen mee kunnen investeren in hernieuwbare energie.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, u zegt dat er een Europese richtlijn is voor appartementsgebouwen. Ik veronderstel dat deze mee wordt opgenomen in de studie waarover u sprak en die beleidsmaatregelen gaat moeten voorstellen.

Is er een timing voor die studie? Een studie moet dan met conceptnota's binnen de regering, met ontwerpen van decreet, adviezen enzovoort. Het zou nog wel eens een paar jaar kunnen duren.

Ook de regelgeving energieprestatie en binnenklimaat (EPB) zal moeten worden aangepast. Hierover staat ook een opmerking in mijn conceptnota. Nu moet iedereen zoveel procent hernieuwbare energie hebben, maar hoe moet dat op een appartementsgebouw? Dan moet iedereen zijn eigen panelen plaatsen, en dat is weinig

zinvol. Als men kan werken met een coöperatie of een zonnevereniging die panelen kan plaatsen op het dak voor alle eigenaars die ook mee investeren, kan dat procentuele aandeel, 1/20e of 1/25e van de totale productie, perfect worden verrekend in de EPB-verrekening. Dit moet worden opgenomen in de EPB-rekenmodule.

Dan denk ik dat dat ook het best zo snel mogelijk gebeurt. Uit de hoorzitting weten we dat een softwareaanpassing bij de EPB een heel eind kan duren.

Ik zie uw medewerker fronsen, maar kijk even naar bijlage 6 van het Energiebesluit van 19 november 2010. Die bijlage bepaalt hoe de hoeveelheid energie uit hernieuwbare energiebronnen wordt berekend, maar zal volgens het Energiedecreet aangepast moeten worden om energiedelen ook mee in rekening te brengen bij de EPB-berekening. Zoals het nu is kunnen we niet met energie-entiteiten – lees: een appartementsgebouw of een meergezinswoning – gaan werken. We moeten deze regelgeving aanpassen, wat veel handiger zou zijn, want bij nieuwbouwappartementen moeten eigenaars voor ieder appartement een eigen paneel plaatsen. Het zou veel nuttiger en goedkoper zijn als er één installatie staat waar iedereen mede-eigenaar van is. Dat zou dan ook doorgerekend moeten kunnen worden in de rekenmodule.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Gryffroy, wat de studie betreft, kan ik meegeven dat dit alleszins een van de onderzoeksprioriteiten van het Departement Omgeving is voor dit jaar. We hopen natuurlijk dat we daar zo snel mogelijk resultaten van kunnen hebben. Of dat nog gaat lukken voor het einde van de legislatuur, dat weet ik natuurlijk niet, maar het is alleszins een van de prioriteiten.

Wat de coöperaties betreft en het verrekenen van het aandeel in de EPB, denk ik dat we er inderdaad de nodige aandacht aan moeten geven om dat aandeel te kunnen doorrekenen. U zegt dat er daarvoor nog software-aanpassingen nodig zijn. Wij zullen doorgeven dat ze daar zo snel mogelijk werk van maken. Het zou inderdaad een goede zaak zijn dat iedereen dat individueel kan doorrekenen. Dat zou voor alles en iedereen een win-winsituatie zijn.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Bedankt voor uw antwoord.

Ik denk inderdaad dat het voor iedereen een win-winsituatie is als het op deze manier gebeurt. Mochten we dat niet voorzien in de EPB-rekenmodule, dan gaan we weer niet tot één energie-entiteit kunnen komen en missen we weer een stuk capaciteit rond hernieuwbare energie.

Het was mij ingegeven door eigen studies, waaruit bleek dat er in steden minder zonnepanelen geplaatst worden dan op het platteland. Dat is enerzijds te verklaren omdat er in steden meer flatgebouwen zijn en er dus minder oppervlakte is. We zien echter dat de beschikbare oppervlakte ook minder benut wordt. Daken van appartementsgebouwen worden enkel voor gemene delen gebruikt en niet voor individuele appartementen. Bewoners denken nu eenmaal dat ze er niets aan hebben, omdat ze het niet kunnen doorrekenen in de EPB-rekenmodule, omdat ze de stroom niet tot bij hun eigen appartement kunnen krijgen en omdat het te duur is. Het zou dus een goede zaak zijn.

Dat is ook gekoppeld aan uw regelluwe zone, waarover u nu advies inwint, en voor een stuk aan batterijtechnologie.

U hebt daarnet ook een opmerking gemaakt waar ik 100 procent achtersta. Zelfs met 'local energy communities' moeten we ervoor zorgen dat de financiering van het distributienettarief niet uitgehold wordt. Dat is ook een blijvend aandachtspunt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.